



anti-pest

protocol

ayoub





Inhoud

1. Het anti-pestprotocol.....	3
2. Visie van Ayoub	3
3. Pesten: definitie en voorbeelden	4
4. Voorbeelden van specifiek pestgedrag	5
5. Wie zijn betrokken bij het pestprobleem?.....	6
6. De effectieve aanpak	7
7. Wat kun je doen om pesten te voorkomen?	8
8. Wat kun je doen als er toch sprake is van pestgedrag?	9
9. Zorg binnen Ayoub als het om pesten gaat	12
10. Samengevat: een stappenplan anti-pestprotocol	12
Bijlage 1 Digitaal pesten	14
Bijlage 2_ Informatie voor ouders.....	16

1. Het anti-pestprotocol

Het anti-pestprotocol geeft het beleid van onze school weer met betrekking tot pesten. Het beschrijft wat onder pesten verstaan wordt, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is, als er gepest wordt. Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen duidelijkheid te geven over ieders rol.

Het anti-pestprotocol is vastgesteld in het kader van het schoolveiligheidsbeleid, zoals voorgeschreven in de Arbocatalogus-VO. Het anti-pestprotocol geldt voor onbepaalde tijd en wordt eens in de drie jaar door de schoolleiding geëvalueerd en zo nodig bijgesteld na verkregen instemming van de medezeggenschapsraad.

2. Visie van Ayoub

De profeet Mohammed (vzmh) heeft gezegd dat: "Iemand gelooft niet echt voordat hij voor zijn broeder wenst wat hij voor zichzelf wenst"

We willen onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Leerkrachten en medewerkers bevorderen dit door het scheppen van een open en prettige werksfeer in de klas en daarbuiten. Het moet voor iedere leerling mogelijk zijn om te ervaren dat hij/ zij kan zijn wie hij/ zij is. Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn, zolang dat niet betekent dat de afgesproken regels overtreden worden of dat iemands persoonlijke grenzen overschreden worden. Pesten betekent dat grenzen overschreden worden en dat past niet in een prettig en veilig klimaat voor iedereen.

Op Ayoub hebben we drie uitgangspunten. Daaraan moet iedereen bij ons op school, medewerkers en leerlingen, zich houden. Dit zijn:

- Respect (behandel iedereen met respect. Schelden, vloeken, pesten en discrimineren horen niet bij respect)
- Veiligheid (we zorgen samen voor een veilige school)
- Verantwoordelijkheid (we zijn allemaal verantwoordelijk voor ons eigen gedrag)

Deze uitgangspunten hebben wij vertaald in drie schoolregels:

- 'Ik, jij, hij en zij iedereen hoort erbij!'
- Binnen is het wandelgebied, buiten lekker niet!
- 'Alle dingen hebben een doel er goed voor zorgen is cool!

3. Pesten: definitie en voorbeelden

Plagen

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het gedrag bij plagen is onschuldig en het gaat meestal om een vorm van spel. Geen van de betrokkenen ervaart plagen als bedreigend of echt vervelend. Plagen is niet systematisch (steeds weer opnieuw) en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat, ook al wordt plagen niet altijd als aangenaam ervaren.

Pesten

Bij pesten geldt dat degene die de gedragingen ondergaat bepaalt of de grens van plagen wordt overschreden. Of er sprake is van pesten is dus niet afhankelijk van wat er precies gezegd of gebeurd is, maar van hoe degene tegen wie het gericht is dat opvat. Wat de een ervaart als ongewenst gedrag, hoeft dat voor de ander niet zo te zijn. Wat voor de ene leerling een grapje is, kan door een andere leerling als enorm kwetsend ervaren worden. Het wordt een probleem als je er samen niet meer uitkomt.

Het specifieke van pesten is vooral het bedreigende en vooral steeds terugkerende karakter van bepaald gedrag. We spreken van pestgedrag als het regelmatig gebeurt, waardoor een leerling zich niet langer veilig voelt op school. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen. De gepeste leerling is niet meer in staat voor zichzelf op te komen en ervaart duidelijk nadelige gevolgen.

4. Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Hieronder volgen vijf categorieën met voorbeelden van het bijbehorende gedrag.

Verbaal:

Schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas. Ongewenste sms'jes sturen, via mail of chatprogramma's. Opmerkingen verspreiden, het gebruiken van mobiele telefoons of websites met de bedoeling iemand zwart te maken door het verzenden van opmerkingen en/of foto's of filmpjes. Aan deze vorm van pesten wordt uitgebreider aandacht besteed in bijlage 1 (digitaal pesten).

Fysiek:

Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten of aan de haren trekken.

Intimidatie:

Een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen of seksuele intimidatie.

Isolatie:

Uitsluiten door een klasgenoot, voortdurend duidelijk maken dat hij/zij niet gewenst is, over hem of haar roddelen of te negeren (doen alsof hij/zij er niet is).

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen.

5. Wie zijn betrokken bij het pestprobleem?

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, de medewerkers en de ouders. Om pesten aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. Dit wordt de *vijfsporen aanpak* genoemd.

1. De gepeste leerling

Elke leerling loopt het risico gepest te worden, maar sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar vaker heeft het te maken met gedrag of de wijze waarop gevoelens worden getoond. Leerlingen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leerlingen of ze doen dingen anders. Veel leerlingen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid.

2. De pester

Pestende leerlingen zijn lichamelijk en/of met woorden de sterkste van een groep. Pesters kunnen het zich veroorloven zich agressief op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Echte pesters zijn niet alleen agressief en lichamelijk sterker dan de rest van de klas, ze hebben ook weinig invoelend vermogen, zijn ongeremd en overheersen graag andere kinderen.

Ook pesters hebben op lange termijn last van hun eigen pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden die niet op macht en het delen in die macht zijn gebaseerd.

3. De zwijgende middengroep

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommigen behouden enige afstand en andere leerlingen doen, uit angst of uit eigenbelang, mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt. Heel af en toe neemt een leerling, of een klein groepje leerlingen, het voor het gepeste kind op.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor net zo populair te worden als de pester.

4. De medewerkers van de school

Pesten is een goed bewaard groepsgeheim: bijna alle leerlingen weten het als er in hun omgeving wordt gepest, toch is het moeilijk om het aan een docent of iemand van de schoolleiding te vertellen. De medewerkers weten dus ook vaak niet dat er in een klas of groep wordt gepest. Zien zij ongewenst gedrag, dan wordt het lang niet altijd als pesten opgevat.

5. De ouders

Wanneer leerlingen worden gepest, durven ze dat meestal niet aan hun ouders te vertellen. Ze schamen zich vaak dat hen dit overkomt. Soms denken ze dat ze het gedrag van de pester zelf hebben uitgelokt en dat ze het dus verdienen gepest te worden. Ook kunnen ze bang zijn dat hun ouders naar school zullen gaan en dat het daar verkeerd wordt aangepakt, met als gevolg dat de pesterijen alleen maar toenemen.

6. De effectieve aanpak

Pesten komt helaas ook bij ons op school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school dan ook serieus willen aanpakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen:

Leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor punt 6: stappenplan

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties.

Ook kan er advies gevraagd worden aan de vertrouwenspersoon binnen het team.

7. Wat kun je doen om pesten te voorkomen?

Aangezien pestgedrag minder voorkomt in een veilig en goed pedagogisch schoolklimaat, vinden wij dit binnen de Ayoub heel belangrijk. Dit uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Een positieve sfeer en betrokkenheid op elkaar vormen daarbij de basis.

Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen. Juiste regelmaat geeft het kind kansen.

Het voorbeeldgedrag van leerkrachten en medewerkers binnen de Ayoub is belangrijk. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid is over de omgang met elkaar en waar medewerkers duidelijk laten merken dat zij pestgedrag niet accepteren.

Tijdens de pauzes wordt er in en om de school door de conciërges en leerkrachten toezicht gehouden en worden leerlingen aangesproken op gedrag.

Alle medewerkers binnen de school geven signalen over opvallend gedrag door aan de betreffende leerkrachten.

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde in onze methode "kinderen en hun sociale talenten".

De godsdienstleerkracht geeft lessen uit de methode kinderen en hun morele talenten.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten

We hopen zodoende dat er een preventieve werking van uitgaat en spreken de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan.

Regels die gelden in alle groepen:

1. Doe niets bij een ander kind, wat je zelf ook niet prettig zou vinden
2. Probeer zelf een ruzie door middel van praten op te lossen. Ga anders naar de leerkracht.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander).
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de leerkracht vertellen als er iets gebeurt wat je
6. niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Iemand niet op het uiterlijk, geloof, afkomst beoordelen.
7. Uitslachten, roddelen, dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
8. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Kinderen opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
10. Naar elkaar luisteren, kunnen vergeven en vergeten

Deze regels gelden op school en daarbuiten.

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. De groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen. We bieden alle regels tegelijk aan en iedere groep kiest een regel van de week en hangt deze goed zichtbaar op in het lokaal.

8. Wat kun je doen als er toch sprake is van pestgedrag?

Wanneer blijkt dat er toch sprake is van pestgedrag pakken we dat als volgt aan:

Leerkrachten hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de aanpak van pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden.

De Profeet (vzmh) zei: "Help degene die onderdrukt wordt en help de onderdrukker". Zijn metgezellen vroegen hem: "Wij begrijpen dat we de onderdrukte moeten helpen, maar hoe kunnen wij de onderdrukker helpen. Door ervoor te zorgen dat hij ermee stopt de mensen te onderdrukken"

1. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt.

Voor iedereen is het belangrijk de gepeste leerling direct serieus te nemen en een luisterend oor te bieden. Geef duidelijk je mening over het pestgedrag en geef advies hoe te reageren op de pester(s).

Er wordt vervolgens uitgezocht wat er precies is gebeurd. Maak de gepeste leerling duidelijk dat het probleem serieus wordt aangepakt en dat anderen binnen (en eventueel buiten) de school erbij betrokken worden.

Betrek de gepeste leerling bij wat je gaat doen: leg uit welke stappen je wilt nemen en wanneer je hem of haar er actief bij wilt betrekken. Mogelijke stappen zijn:

- Een gesprek organiseren tussen de pester(s) en de gepeste
- Een gesprek met de gepeste en zijn of haar ouders
- Een gesprek tussen de ouders van de gepeste en die van de pester(s)
- Een klassengesprek organiseren met als doel de veiligheid in de klas weer te herstellen.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)

Belangrijk is om het gepeste kind niet over te beschermen bijvoorbeeld door het naar school brengen of 'ik zal het de pesters weleens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

2. Aanspreken van de leerling die pest

In een eerste gesprek wordt de pester verteld dat hij/zij wordt beschuldigd van pesten. De feiten van het voorval worden besproken en de pester wordt duidelijk gemaakt dat hij of zij, ondanks de met elkaar gemaakte afspraken, toch een medeleerling heeft gekwetst en het onveilig voor hem/haar heeft gemaakt. De afspraken worden opnieuw onder de aandacht gebracht en eventueel schriftelijk vastgelegd. Eventueel wordt een aantal gesprekken met de pester gevoerd met als doel achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen en het invoelend vermogen van de pester te vergroten.

Na een afgesproken(korte) periode worden de gemaakte afspraken geëvalueerd

Indien de pester die door het eerste gesprek tot inkeer komt, biedt zijn of haar excuses aan in een gesprek met de gepeste of eventueel in een brief. De situatie wordt vastgelegd in het dossier van de pester. Zo nodig worden de ouders op de hoogte gesteld. In een vervolggesprek wordt vastgesteld of er verbetering in het gedrag is opgetreden.

Afhankelijk van de ernst van het gedrag wordt bepaald of het bij een gesprek en excuses tegenover de gepeste blijft of dat er ook strafmaatregelen nodig zijn. Bij herhaling ligt straf voor de hand. De teamleider beslist of er gestraft wordt en hij/zij bepaald de strafmaat. De straf moet in verhouding staan tot de ernst van het pesten in eerste instantie een sterk opvoedkundig karakter hebben.

Blijft de leerling volharden in het pestgedrag dan moeten snel vervolgmaatregelen worden genomen. Allereerst worden de ouders samen met hun pestende kind voor een gesprek op school uitgenodigd. Doel is de ouders inzicht te geven in het gedrag van hun kind en afspraken te maken tussen de school en de ouders om te komen tot een gezamenlijke aanpak. Ouders zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het gedrag van hun kind.

In dit stadium zijn ook strengere maatregelen aan de orde. De school kan de leerling een time-out geven (interne schorsing). Ook kan een leerling extern geschorst worden. Tenslotte kan een procedure gestart worden tot definitieve verwijdering. (Voor details zie procedure schorsing en verwijdering.)

Bij bepaalde gedragingen zal de school ook bij de politie aangifte doen van strafbare feiten, met name bij seksuele intimidatie of seksueel misbruik, heeft de school een wettelijke plicht.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van de ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen)
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; maatregelen als het kind pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen.
- Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten;
 - Een problematische thuissituatie
 - Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
 - Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
 - Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
 - Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
 - Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
 - Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

3. Rol van de groep

Binnen de groep waartoe de gepeste leerling hoort, zijn in principe vier vormen van gedrag te onderscheiden:

- Leerlingen die mee pesten om er zelf op een of andere manier voordeel mee te behalen
- Leerlingen die mee pesten omdat ze bang zijn zelf gepest te worden
- Leerlingen die niet mee pesten maar die niets doen om een einde te maken aan het pesten
- Leerlingen die het voor het slachtoffer opnemen.

Vaak weten leerlingen in een groep dat er gepest wordt maar verteld niemand het aan een volwassene. Om te zorgen dat deze zwijgende groep leerlingen actief wordt bij het stoppen van het pesten, is het belangrijk dat zij het normaal gaan vinden pestgedrag door te geven aan de docent. Om dit te bereiken zal de docent dit eerst met de g roep. Hij/ zij bespreekt met de klas (de zwijgende groep) het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt vervolgens gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De leerkracht komt hier later op terug.

4. Rol van de onderwijsondersteunende medewerkers

Alle medewerkers moeten op de hoogte zijn van het anti-pestprotocol. Zij moeten pestgedrag weten te interpreteren en er stelling in durven en kunnen nemen. Zij geven signalen van pesten door aan de desbetreffende leerkracht. Onderwijsondersteunende medewerkers kan gevraagd worden extra op een leerling te letten en mee te helpen uit te vinden wie degenen zouden kunnen zijn die een gepeste leerling lastig vallen.

5. Rol van de ouders

Ouders moeten allereerst goed op de hoogte zijn van het anti-pestprotocol. Belangrijk is dat de ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus genomen worden. Daarnaast moet de school de ouders van een gepeste leerling ook steun bieden. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. Eventueel kan de school verwijzen naar deskundige hulpverleners. Ook kan de school advies geven aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. Zie voor meer informatie hierover bijlage 2.

6. De vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon luistert naar klachten, helpt oplossingen te vinden en geeft ondersteuning wanneer een officiële klacht wordt ingediend. Mocht je als leerling of ouder het gevoel hebben niet goed geholpen te zijn bij een pestprobleem, of als je het gevoel hebt dat je niemand meer kunt vertrouwen, dan kun je contact opnemen met de vertrouwenspersoon op school.

9. Zorg binnen Ayoub als het om pesten gaat

Wie slachtoffer of getuige is van pestgedrag, neemt zo snel mogelijk contact op met de leerkracht, de Internbegeleider. Deze meldingen worden zeer serieus genomen en worden nooit gezien als klikken.

Voor ernstige gevallen van pestgedrag kan er door de internbegeleider een beroep gedaan worden op het zorg-adviesteam (ZAT) waarin de school samenwerkt met deskundigen buiten de school, zoals de leerplechtambtenaar, de schoolarts, stichting MEE en de politie.

10. Samengevat: een stappenplan anti-pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. Leerkracht overlegt met ib-er. Er wordt een apart plan voor individuele leerling opgesteld in het groepsplan voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan ib-er. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

- 1 Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap en Esis
- 2 Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Eventueel kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden?

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee mogelijkheden gezet worden (zie stap 7)

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Bijlage 1

Digitaal pesten

Digitaal pesten (cyberpesten) is het kwetsen of bedreigen van personen via e-mail en internet of bedreigen of lastigvallen via chatprogramma's. Digitaal pesten gebeurt vaak anoniem. De pesters voelen zich veilig, onbereikbaar en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn. Digitaal pesten is meestal directer en harder dan "gewoon" pesten. Omdat pester en gepeste niet in direct contact met elkaar staan, verschuiven hierdoor grenzen en gaat de pester verder omdat deze zich niet geremd voelt. De gepeste leerling voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten want nergens is hij vrij: niet op school en ook niet thuis. De impact van digitaal pesten is vaak veel groter dan bij gewoon pesten, omdat er veel meer mensen zijn die via het internet kennis kunnen nemen van het digitaal pesten.

Binnen Ayoub zijn gedragsafspraken met leerlingen gemaakt over hoe zij zich moeten gedragen op internet. Onder schooltijd wordt het internet gebruikt voor opbouwende educatieve doeleinden. Goede informatie over hoe om te gaan met wachtwoorden, persoonlijke gegevens plaatsen op het internet etc. is van belang om digitaal pesten te voorkomen.

Wat kun je als leerling doen om digitaal pesten te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op internet tegenkomt
- Gebruik een apart e-mailadres om jezelf te registreren op websites
- Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft
- Gebruik altijd een bijnaam als je chat
- Als je je vervelend voelt door iets dat je hebt gezien, vertel dat dan aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf altijd vriendelijk en eerlijk en scheld niet (terug)
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijsten en vriendenlijsten
- Ga weg uit de chat als er iets vervelends gebeurt.
- Bel of mail niet zomaar met mensen die je van internet kent, en spreek niet met ze af zonder dat je ouders het weten
- Verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen via chatsites of sociale netwerksites (zoals Facebook) kent.

Dus:

- Geen e-mailadressen, gewone adressen, namen (ook niet van school), telefoonnummers, wachtwoorden enz. geven.
- Let vooral op bij foto's van jezelf: als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd worden en op een andere website geplaatst worden. Zo kan die jarenlang terug te vinden zijn, ook als jij hem al weggehaald hebt. Foto's kunnen ook bewerkt worden zonder dat jij dat weet of wilt. Houd daar rekening mee.

Wat kun je tegen digitaal pesten doen?

Niet alles direct persoonlijk opvatten.

Als het pesten komt van mensen die je niet kent, vat scheldpartijen of beledigingen dan niet persoonlijk op. Vaak maken mensen negatieve opmerkingen uit verveling. De anonimiteit van internet maakt dat mensen gemakkelijker gaan schelden.

Negeer de pest-/mails/ sms/ chat.

Je kunt het beste niet reageren op haatmailtjes of andere digitale pesterij. Verwijder de e-mail zonder hem te openen. Onderdruk je nieuwsgierigheid. Het negeren is vooral belangrijk bij het begin van het pesten, dus als de pester nog niet zolang aan het pesten is.

Pestkoppen willen vaak aandacht. Als je niet reageert, gaan pesters op zoek naar iemand anders om te pesten. Dat geldt ook voor chatrooms. Als daar vervelende opmerkingen worden gemaakt, stop dan met chatten, verlaat de chatroom.

Gebruik sociale netwerken om contact met vrienden te houden.

Zomaar iedereen aan je vriendenlijstje (op Facebook bijvoorbeeld) toevoegen is geen goed idee. Zorg dat je al jouw vrienden ook echt kent. Pas je privacy instellingen op Facebook aan zodat niet iedereen zomaar op jouw profiel kan kijken en bij jouw foto's en persoonlijke informatie kan.

Blokkeer de afzender

Krijg je pest e-mails: blokkeer dan de afzender. Op een mobiele telefoon heb je de mogelijkheid om bepaalde nummers te blokkeren. Dit werkt alleen als het bericht met nummervermelding wordt verzonden. Wanneer de dader echter de telefoon van een ander gebruikt, werkt dit niet. Er is dan weer sprake van anonimiteit. Eventueel kan ook de sms-functie worden uitgeschakeld. In het ergste geval moet een nieuw (eventueel geheim) nummer worden aangevraagd.

Praat erover

Erover praten met je vrienden, je ouders, je mentor of iemand anders die je vertrouwd is belangrijk. Zeker als het pesten al een tijdje duurt en je je er bedreigd door voelt. Het is ook goed om te praten met iemand die veel van computers en internet weet.

Bewaar de bewijzen

Hoe vervelend mailtjes of berichtjes ook zijn: gooi ze niet weg. Maak een printje van de pestmail of sla de berichten op. Het zijn bewijzen tegen de pester die gebruikt kunnen worden. Aan het IP-adres van de e-mail kan soms afgeleid worden van welke computer de e-mail is verzonden. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail, smsjes e.d. aan kan nemen. Daar heeft men ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie het verstuurt. Bel een dergelijk helpdesk op.

Bijlage 2.

Informatie voor ouders

Wat kunnen signalen zijn van pesten?

- Niet meer naar school willen of spijbelen
- Niets meer over school vertellen
- Nooit meer anderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen
- De verjaardag niet willen vieren
- Bepaalde kleren niet meer aan willen

Wat kunnen ouders van gepeste kinderen zelf doen?

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen.
- Bespreek het pesten op school met de mentor.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten (gebruik eventueel een boek of DVD).
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe ze het probleem moeten oplossen.
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is.
- Houdt het onderwerp bespreekbaar, vraag regelmatig hoe het gaat. Probeer een negatieve insteek te vermijden, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "wat is er nu weer gebeurd?"
- Help uw kind zijn of haar zelfrespect terug te krijgen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team) sport
- Houdt regelmatig contact met de mentor
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, roep dan hulp van een deskundige in. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining.
- De ouders van leerlingen die gepest worden hebben er soms moeite mee dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training bij helpen.

Wat kunnen ouders van pestende kinderen doen?

- Neem het probleem serieus
- Houdt het niet stil, maar onderneem actie!
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team) sport
- Bekijk samen met uw kind een DVD over pesten

- Houdt de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houdt regelmatig contact met de mentor van uw kind
- Onderzoek de mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen.